

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län

Nyhetsbrev

Vi samarbetar med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm

---

2022-01-27 Årgång 9, nummer 1

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

Nytt år – vad kommer att hända?

Så har ett nytt år tagit sin början, tyvärr lite ledsamt med ökad smittspridning och tuffa förutsättningar för hela vårt samhälle. Men vi hoppas att det vänder tillsammans med ljusare dagar. Vi tänker särskilt på alla som sliter hårt inom Region och kommun.

Vi har mycket på gång under året med många nya satsningar. Vi arbetar just nu intensivt med vårt extra uppdrag från Regionen för att stärka den palliativa kompetensen hos läkare som arbetar på SÄBO men även för kommunens medarbetare. Denna satsning möjliggörs genom statliga stimulansmedel som varje region i Sverige får tillgång till. Mer om det i mars månads Nyhetsbrev.

Att prata om utbildningar i tider då många verksamheter kämpar för att få ihop personal till nästa arbetspass är en balansgång. Vi är fullt medvetna om att det inte är läge att prioritera utbildningar och liknande när situationen är som den är. Men vi ser framåt och ser att det finns ett allt större intresse för kunskap inom palliativ vård, och det är förstås oerhört stimulerande inför framtiden.

Ytterligare två nya kommuner är med i vår samfinansiering av PKC. Varmt välkommen till Huddinge kommun och Värmdö kommun! Nu är 20 av 26 kommuner och jag vet att fler är på gång under året. Våldigt positivt – tänk om alla kommuner är med när vi sammanfattar 2022?

Peter Strang, PKC:s vetenskapliga ledare bidrar i detta Nyhetsbrev med en text med rubriken *Livsviljan hos äldre multisjuka personer kan vara hög*, som är ett referat av en spännande artikel.

Vi på PKC önskar dig allt gott under tuffa omständigheter.

Bästa hälsningar,

Fredrik Sandlund
Verksamhetschef

Peter Strang
Vetenskaplig ledare

Kalendarium

Anmäl dig till vårens utbildningar

Digitalt nätverk för chefer inom kommunal vård och omsorg

Nätverksmöte #2: Tema Svenska palliativregistret

Kurs i palliativ medicin för invärtesmedicinska specialiteter motsvarande C5-mål

Heldagsutbildning i palliativ vård för ST-läkare

Palliativ vård – en introduktion

Föreläsare: Medarbetare PKC

Vem ansvarar i cancervården? – fragmentering eller integrering

Föreläsning för den specialiserade palliativa vården på uppdrag av Region Stockholm

Avancerad smärtlindring hos äldre samt vid demens

Föreläsare: Peter Strang

Sårbehandling i palliativ vård

Föreläsare: Susanne Dufva

Reflektionsledarutbildning – för medarbetare inom kommunal vård- och omsorg

Utbilda reflektionsledare i din verksamhet

Biverkningar av immunbehandlingar

Föreläsning för den specialiserade palliativa vården på uppdrag av Region Stockholm

Tema Cancer bjuder in till gemensam workshop

Målgrupp är medarbetare inom Tema Cancer, ASIH och akutmottagningen på NKS.

Existentiell kris, coping och livskvalitet

Föreläsare: Lisa Sand

De nödvändiga samtalen – alla yrkesgrupper

Ges i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund

Närstående i palliativ vård

Föreläsare: Anette Alvariza

Grundläggande cancervård

Ges i samarbete med APC och RCC Stockholm-Gotland

Taktil massage - att mötas utan ord

Kostnadsfri föreläsning för den specialiserade palliativa vården

Utbildning av palliativa ombud

Föreläsare: Medarbetare PKC

Symtomkontroll i palliativ vård

Föreläsare: Linda Björkhem Bergman, Per Fürst

Nyheter

Jobbar du inom hemtjänst eller känner någon som gör det?

Vi vill påminna om vår nya webbutbildning för hemtjänstpersonal. Läs mer via länken nedan.

Palliativ vård inom hemtjänst

Grundutbildningar inom palliativ vård i digitalt format

Utbildningar anpassade för medarbetare med begränsad erfarenhet av arbete med palliativ vård.

15 februari: Palliativ vård – en introduktion

[Läs mer och anmäl dig](#)

4 maj: Symtomkontroll i palliativ vård

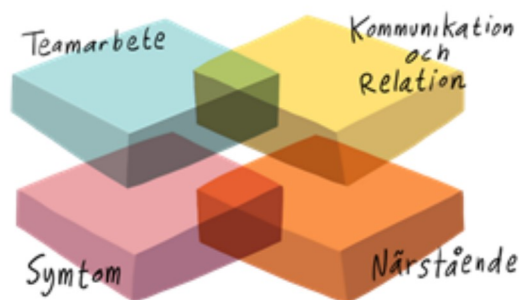
[Läs mer och anmäl dig](#)

19 maj: Palliativ vård – en introduktion

[Läs mer och anmäl dig](#)

24 maj: Undersköterskans roll i palliativ vård

[Läs mer och anmäl dig](#)

Är du ett Palliativt ombud som utbildats av PKC?

– nu erbjuder vi en fördjupningsutbildning för dig om smärta hos äldre

Under dagen jobbar vi tillsammans med frågor som rör smärta hos äldre med fokus på hur det palliativa ombudet kan sprida kunskaper och stötta kollegor inom området smärta. Under utbildningsdagen som genomförs via Teams kommer man att genomföra och arbeta med webbutbildningen om smärta hos äldre som finns på PKC:s hemsida.

Anmäl dig här:

12 maj 2022, 08:30–16:00

Vill du utveckla dig i samtal och kommunikation?

De nödvändiga samtalen – för alla

Vi anordnar en endagsutbildning för alla yrkesgrupper. Nästa kurstillfälle är:

- **25 april 09:00–16:00**

De nödvändiga samtalen – för läkare

Vi anordnar också en 2-dagarskurs för läkare. Nästa tillfälle är:

- **12–13 maj 08:30–17:00**

OBS! Samtalskursen för läkare är kostnadsfri för läkare inom cancervården i Region Stockholm. RCC Stockholm Gotland står för kostnaden.

Båda kurserna anordnas i samarbete med Palliativt utvecklingscentrum i Lund och Regionalt Cancercentrum Stockholm Gotland.

Ny medarbetare på PKC – Välkommen Caritha Klasson!

Hej!

Jag heter Caritha Klasson och är sjuksköterska och doktorand inom palliativ vård. Under mina 18 år inom ASIH har jag varit verksam som sjuksköterska, koordinator och forskningssjuksköterska. Parallellt har jag bedrivit undervisning och föreläst för specialister inom palliativ vård, studenter på avancerad nivå samt till verksamheter inom olika vårdspecialiteter. Sammantaget har det gett mig en förståelse för betydelsen av att göra palliativ vård hanterbart för alla parter oavsett var i vårdkedjan man befinner sig samt behovet av kontinuerlig fortbildning. Tillsammans med teamet på PKC hoppas jag kunna bidra till att utveckla den palliativa vården, som en integrerad del där patienten befinner sig.

Nyinsatt – Kostnadsfritt och öppet för alla:

Avancerad smärtlindring hos äldre samt vid demens

Digital föreläsning med Peter Strang den 9 mars kl. 13.00–14.30

På PKC:s hemsida finns webbutbildningen "**Smärta hos äldre**" som ger grundläggande kunskaper i frågorna. **Denna föreläsning är en fördjupning som framför allt tar upp:**

- Ovanliga smärtuttryck hos den äldre och smärtuttryck vid demens.

- Vilka fysiologiska faktorer man bör tänka på när man ordinerar läkemedel till äldre, särskilt vid demens.
- Vilka läkemedel bör man välja i första hand och vilka bör man undvika?
- Vilka icke-farmakologiska metoder bör man pröva?

[Läs mer och anmäl dig till föreläsningen](#)

Varmt välkomna till två nya kommuner i PKC-samarbetet!

Vi har glädjen att få berätta att från den 1 januari 2022 är Huddinge kommun och Värmdö kommun med i PKC-samarbetet. Vi ser fram emot givande startmöten under våren.

Reflektionsledarutbildning – för medarbetare inom kommunal vård- och omsorg

Arbetar du som chef inom kommunal vård och omsorg? Är du intresserad av att utbilda reflektionsledare inom din verksamhet?

Nästa utbildningstillfälle är den 23 mars. Välkommen att anmäla din medarbetare här:

[Läs mer om utbildningen](#)

Livsviljan hos äldre multisjuka personer kan vara hög

Referat av Peter Strang, vetenskaplig ledare

Referat av artikeln: **Bornet MA et al: Will to Live in Older Nursing Home Residents: A Cross-Sectional Study in Switzerland.** *J Pain Symptom Manage* 2021, 62(5):902–909.

Vill leva – vill dö?

Bland friska människor mitt i livet finns många gånger en fasa för sjukdom, svaghet och beroende av andra. Av den anledningen är det inte så konstigt att dödshjälpsdebatten handlar om rätten att få avsluta sina liv om man blir äldre och multisjuk, för vem vill leva så? Också inom forskningen har man framför allt undersökt äldres önskan att dö [1], men väldigt sällan deras önskan att leva [2].

”Inom forskningen har man framför allt undersökt äldres önskan att dö, men väldigt sällan deras önskan att leva”

Livsviljan (Will to live, WTL) är inte bara motsatsen till önskan att dö utan beskrivs inom forskningen som ens kognitiva och känslomässiga engagemang för livet självt och viljan att fortsätta leva [2, 3]. Inte minst under pandemin, har en del frågat sig om äldre människor verkligen har livsvilja och vill fortsätta leva, eller om de egentligen önskar att få dö.

Schweizisk sjukhemsstudie

Denna fråga har undersökts i en ny schweizisk studie. Organisationer av sjukhem i Schweiz har många likheter med svenska SÄBO och 35% av dödsfallen sker på sjukhem. Vårdtiderna är ungefär som i Sverige eller något längre, men som regel är ändå sjukhemmet ens sista bostad i livet. Av den anledningen ville Marc-Antoine Bornet och medarbetare undersöka hur boenden själva skattar sin livsvilja [2] med ett validerat WTL-instrument, ett enfrågeinstrument där skalan går från 0 (lägsta möjliga livsvilja) till 10 (högsta möjliga livsvilja) [3]. Man ville också jämföra de boendes skattningar med personalens uppfattningar om deras livsvilja.

Under pågående pandemi (mars–juli 2020) inkluderade man totalt 103 boenden som av läkaren bedömts ha egen beslutskapacitet. Medelåldern var 87 år (66–100 år), 76% var kvinnor, rörligheten var 7 (medianvärde) på en skala från 1 till 9 (9=sämst rörlighet) och medianvärdet för ADL var 8 (skala 1–9, där 9 är sämst). I snitt behövde man 170 minuter, dvs nästan 3 timmar av daglig vård, men spridningen var stor, från 46 till 301 minuter per dygn. Man använde sig både av deskriptiv statistik och linjära regressionsmodeller.

Resultat

Medianvärdet för livsviljan (WTL) var hög, 8 på den 10-gradiga skalan (10=bäst), dvs. minst hälften hade värdet 8 eller högre och endast ett fåtal hade värden under 5. I univariabla regressionsanalyser, dvs där man jämför utfallet med en variabel i taget, såg man att det fanns ett samband mellan hög livsvilja och hög fysisk rörlighet, liksom ett samband med lågt behov (räknat i minuter per dag) vad gäller daglig vård. Däremot påverkades inte livsviljan av kön, ålder eller prognos. När samtliga variabler studerades samtidigt, fanns det ingen enskild variabel som stack ut.

När personalen fick skatta hur de trodde att de boende uppfattar sin livsvilja, såg man att personalens bild sällan stämde överens med de boendes bild. Personalen trodde att boendes vilja att leva var svagare än den i själva verket var. Undersköterskorna och närstående låg närmast de boendes skattning, sjuksköterskorna och läkarna låg längre ifrån.

”Undersköterskornas och närståendes skattning stämde bäst överens med boendes egen skattning.”

Diskussion

Författarna drar slutsatsen att viljan att leva är förvånansvärt stark hos en majoritet av boenden på schweiziska sjukhem och bara ett fåtal hade låga värden. Det var trots allt 35% som valde värdet 8 eller 9 och hela 33% som valde värdet 10, dvs det högsta värdet. Det gäller att hålla flera tankar i huvudet samtidigt. Trots att många har hög livsvilja, finns det personer som helt har förlorat sin vilja att leva (WTL = 0) eller som har nedsatt livsvilja (i den här studien värden mellan 1-7). I den gruppen finns det anledning att göra en bedömning om personen lider av ensamhet eller en behandlingsbar depression som man missat, eller om det finns andra hinder som vården kan påverka, med tanke på att den fysiska rörligheten verkar spela en betydande roll för livsviljan. Kanske välanpassade hjälpmedel och fysioterapi kan öka livsviljan hos vissa?

Författarna påpekar att personalen som regel tror att livsviljan är lägre än den faktiskt är och att denna studie ger anledning att ompröva fördomar. De menar att samtal kring den enskilde boendes livsvilja kan vara en bra början på en konversation när man gör upp en vårdplan tillsammans med den boende.

Avslutningsvis är det viktigt att komma ihåg att detta är en schweizisk studie, vi kan inte utgå ifrån att det är likadant i Sverige men det vore intressant om någon gjorde en liknande studie på svenska SÄBO.

Referenser

1. **Dürst AV, Spencer B, Büla C, Fustinoni S, Mazzocato C, Rochat E, Rubli Truchard E, Monod S, Jox RJ:** *Wish to Die in Older Patients: Development and Validation of Two Assessment Instruments.* J Am Geriatr Soc 2020, 68(6):1202–1209.
2. **Bornet MA, Rubli Truchard E, Bernard M, Pasquier J, Borasio GD, Jox RJ:** *Will to Live in Older Nursing Home Residents: A Cross-Sectional Study in Switzerland.* J Pain Symptom Manage 2021, 62(5):902–909.
3. **Carmel S:** *The will-to-live scale: development, validation, and significance for elderly people.* Aging Ment Health 2017, 21(3):289–296.

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Nykvarn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Sundbybergs stad, Tyresö, Upplands-Bro, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker.

Läs mer om oss på: pkc.regionstockholm.se

Kontakt: pkc.siso@regionstockholm.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

[Tipsa en vän](#)

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM